Кіннотникам армії УНР присвячую

I

Пригадай, як чіткими четвірками
Шикувалася сотня наскоро,
Як назустріч летів нам
Того вітру тривожного спів —
Не пахким чебрецем,
До нудоти їдким йодоформом
Був напоєний подих
Розлогих південних степів.
Пригадай, як лічили копита
Ніким не раховані милі…
Знаю, друже,
Ми згадуєм завжди про них
І про те, як з стремен
Витягали ми ноги знімілі
Й до квітучих дерев
Припинали своїх вороних,
Як розбехтаним шляхом
Гойдалися сірі колони
Все туди і туди,
Де за обрієм бій стугонить.
Ніч надходить,
Зімліла земля прохолоне,
Наші змилені коні
Протряхнуть від лютих гонитв…
Пригадай і про зорі рясні,
Що котилися в жито,
Про вогонь цигарок,
Що жеврівся і гас у руці,
Й те, як думали ми,
Що багато уже пережито

Та як жити хотілося
Нам на світі оцім!
І як пісня зринала:
"Сумувати, мій друже, не треба",
Як підхоплював хтось:
"Нумо, брате, веселої грай",
Як журилося тихо:
"Бачиш клаптик блакитного неба",
І стихало:
"Мов згадка про рідний наш край..."
Я ж радів, що так мирно
Зітхають потомлені коні
І трави запашної
Сочисте смакують стебло,
І що друзі співають
І згадка пропалює скроні
Про очей материнських
Ні з чим незрівнянне тепло.
Це воно зігрівало мене
У скажені морози і хуги,
Я радів, що в атаках
Не схибила вірна рука.
Та кінчається — чую — спочинок,
Наказ: "Підтягнути попруги!"—
Й знову легко нога
Неслухняне стремено шука...

II

Ніч.
Розбурхану темінь
Шматують трасуючі пасма.
Синій розбрик ракети,
Другий,
Третій.

І ось почалось:
"Поводи коноводам!
Перший рій наперед!"
В горлі
спазма,
І розпарений піт
Крижане заливає чоло.
Перший рій — себто ми.
Як забуть цю хвилину судомну?
Ну а темінь така,
Що хоч очі виколюй собі,
І до болю у щелепах
Стягнено пряжку шоломну.
Все готово.
Тримайся.
Засилаємо перший набій
"Другий рій!
Третій рій!"
Сполох — вибух,
І темінь — і тиша.
Нам хотілося впасти,
Оглухнуть, осліпнуть нараз,
Прирости до землі,
Та свідомість невпинно колише
На своїх терезах
Невмолимий, як лезо, наказ:
"Ані кроку назад!"
Перед ранком підтягнуть резерви.
Хтось незнаний на карті
Нашу долю у вузол спліта.
Це тепер ми так часто
На свої нарікаємо нерви,
Нарікаєм на долю
І згублені юні літа.
А тоді?

Свіжий ранок летів,
Облітав пустоцвітом з шипшини,
Ти чорнозему грудку
Кришив у руці,
А на вітах обчімханих кленів
Юрмився щебет пташиний
І тебе вітерець по обсмаленій пестив щоці.
Десь закінчувавсь бій,
Залишаючи вирви димучі,
На землі, що могилою
Може нам бути вона,
Та думками про смерті хвилину
Ніхто свою душу не мучив
І чомусь не жахливим
Для нас було
слово —
війна.

III

Ми лежали на теплій ріллі.
І світанком обпалене небо
Розгорталось, як прапор, поволі,
Навіть вітер на травах притих.
Не забуду ніколи — тоді ти спитав:
"Коли-небудь
Чи згадають про нас,
Хоч про мертвих — уже неживих?"
Ми дивились на чорні горбки.
Нескінченна це тема,
Та і що на твій запит
Я міг відповісти тоді,
Як і сам я не знав,
Що були ми творцями поеми
Про геройство живих

Та про мертвих могили святі.
Так було і так буде,
Поки колом призначеним кружить,
Обертається наша планета,
Наша ж доля одвічно така —
Йти і вірити,
Що шолом твій прострелений, друже,
На хвилину
Побожно
Підійме
Нащадка
Рука
1948.